

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Anarkoprimitivismi

Sivilisaatiokriittistä ekoanarkiaa

Anonyymi

Anonyymi
Anarkoprimitivismi
Sivilisaatiokriittistä ekoanarkiaa

Haettu 17.8.2012 osoitteesta:
<http://takku.net/article.php/20080401114006202>

fi.theanarchistlibrary.org

Anarkistit kritisoivat paitsi kapitalismia myös kaikkia muita ylivallan muotoja. Siis myös valtiota (mukaan lukien sosialistiset), uskontoa silloin kun sitä käytetään alistamisen välineenä, rasismia, siirtomaavaltaa, sukupuolista syrjintää, ikäsyrjintää, lajisyrjintää ja niin edelleen. Ekoanarkistit pyrkivät tiedostamaan kaikenlaiset alistamisen muodot, joista yksi perustuu ihmisen ja muun luonnon väliselle erottelulle. Anarkoprimitivistien mielestä alistamisen ymmärtämisen kannalta on hyödyllistä pohtia sivilisaatioiden syntyä ja kehitystä. Sivilisaation mukanaan tuomat alistavat ajattelu- ja käyttäytymismallit täytyy tiedostaa ja etsiä uusia olemisen tapoja, jotka toisaalta ottavat vaikutteita primitiivisistä kulttuureista ja toisaalta anarkistisesta vallan kritiikistä synnyttäen jotain täysin uutta. Anarkoprimitivististä yhtä totuutta ei ole – anarkoprimitivistit kritisoivat kaikkea ideologiaa (paremman puutteessa käytämme kuitenkin – ismi-päätteistä nimitystä). Tämäkin kirjoitus on siis vain kahden ihmiseläimen näkemys, joka tulee varmasti muuttumaan tulevaisuudessa.

Sivilisaation historia

On mahdotonta tietää, mitä tapahtui tuhansia vuosia sitten kun sivilisaatio syntyi. Voimme perustaa arvauksemme tuosta ajasta jääneisiin jäänteisiin (arkeologia) ja vielä elossa oleviin primitiiveihin kulttuureihin (antropologia). Sivilisaation määrittelystä ja synnystä on useita eri näkemyksiä. Useimpia näkemyksiä yhdistää ajatus luontosuhteen muutoksesta, tarkoittaen muutosta sekä suhtautumisessa muuhun luontoon kuin ihmiseen itseensä luonnon oliona. Keskeistä on ollut myös muutos sukupuolirooleissa ☐ eräiden näkemysten mukaan sivilisaation historia on erityisesti naisen ja luonnon alistamisen historiaa. Toisaalta sivilisaatioille yhteisenä piirteenä voidaan nähdä pyrkimys jatkuvaan valloittamiseen, jossa imperiumi pyrkii laajenemaan ulkoisesti sekä ylivalta tiivistymään sen sisällä. Anarkoprimitivismi on syntynyt hyvin pitkälti sen seurauksena, että muutamat radikaalit antropologit mursivat 1960-luvulla myytin keräilijä-metsästäjä-elämän kurjuudesta. He huomasivat, että itse asiassa keräilijä-metsästäjät olivat tasapainoisia, terveitä, sukupuolisesti ja muutenkin tasa-arvoisia, vailla institutionalisoitunutta väkivaltaa ja elivät varsin rentoa elämää kuluttaen vain 2☐4 tuntia päivässä selviämiseen ☐ lopun ajan jäädessä elämästä nauttimiseen.

Toisaalta 1980-luvulla arkeologit huomasivat kivikautisten ihmisten olleen vähintään yhtä älykkäitä kuin nykyihmisten. Sivilisaation historia on vähentyneen vapauden, lisääntyneen väkivallan, heikentyneen terveyden, lisääntyneiden mielenterveys- ja ympäristöongelmien täyttämää. Yhteistyö voi lisätä onnellisuuttamme mutta työnjaossa piilee myös alistavan hierarkian syntymisen vaara: henkilöt, jotka osaavat keskeisiä taitoja, saavat valta-aseman muihin nähden. John Zerzanin mielestä työnjako syntyi pikkuhiljaa täysipainoisesta kokonaisuistillisesta hetkessä elämisestä vieraantumisen seurauksena. Symbolinen kulttuuri (abstrakti kieli, lineaarinen aikakäsitys, matematiikka, taide ja uskonto) on Zerzanin mielestä tämän vieraantumisen ilmentymää.

Seuraava askel vieraantumisessa oli kesyttäminen. Ihminen kesytti itsensä, eläimiä, kasveja ja maa-alueita. Jotta ihminen pystyi

hallitsemaan muita, täytyi hänen erottaa itsensä muista. Hänen täytyi nähdä itsensä erillisenä muusta luonnosta – siksi hänen täytyi kesyttää itsensä tukahduttamalla kaikki villi: vaistonvaraisuus, seksuaalisuus, tunneäly ja niin edelleen. Vallanhimoiset miesyksilöt alkoivat sortaa "heikompiä" miehiä, naisia ja lapsia. Eläinten, kasvien ja maaalueiden kesyttämisen myötä syntyi paimentolaisuus, maanviljelys ja kaivostoiminta, myöhemmin kaupunkikulttuuri, valtiot ja rahatalous.

Kesyttämisen myötä syntyi uusia sairauksia. Maanviljelys on tuhoisaa myös ympäristön kannalta, kuten ympäristöhistorioitsijat tietävät "esimerkiksi "hedelmällisen puolikuun" alue, yksi alueista joissa maanviljelys alkoi varhain, on nykyään aavikko. Maanviljelyn myötä ihmisiä oli helpompi hallita kun he olivat paikkaan sidottuja, ja eliitti pystyi varastamaan osan ruuasta itselleen ja tärkeimmille "juoksupojilleen" kuten palkkasotureille, käsityöläisille, byrokraateille, taiteilijoille ja tieteilijöille. Kaivostoiminta paitsi tuhoaa jonkun kodin ja saattaa ihmiset vaaralliseen ja raskaaseen työhön, myös tarjoaa materiaalsen taustan metallituotteille (myöhemmin myös raskasmetalleja ja energiaa teollistumisen ja huipputeknologian tarpeisiin). Tärkeitä metalliesineitä olivat alussa muun muassa miekka ja aura "toisella orjuutettiin ihmisiä, toisella maata.

Teollistumisen, modernin kansallisvaltion ja tieteen kehityksen myötä sivilisaation katastrofit vain kiihtyivät ja syventyivät. Länsimainen sivilisaatio on tuonut meidät maailmanlopun partaalle. Ekohistorioitsija Clive Pontingin mukaan monet sivilisaatiot ovat kaatuneet ekologisen katastrofin siivittämänä. Ilmastomuutos, geenikatastrofi, ydinsota, energiakriisi "siinä muutamia globalisoituneen länsimaisen sivilisaation tarjoamia massatuhon välineitä. Tämän ei tarvitse kuitenkaan olla maailmanloppu vaan toisaalta se voi olla uuden alku joka avaa ikkunoita kohti elämää jossa nautintomme perustuvat materialismin ja valloittamisen sijaan henkiseen hyvinvointiin. Vieraantumisen ja sivilisaation psykologinen katastrofi ilmenevät vaikkapa masennuksen yleisyytenä ja

lisääntyneinä väkivallantekoina. Sivilisaation kesyttämien ihmisläinten terveys on niin huono että yhä useammat länsimaiset eivät kykene enää lisääntymään.

Selviytymisen ja maksimaalisen nautinnon strategioita

Tässä katastrofaalisessa tilanteessa anarkoprimitivistit pyrkivät toisaalta selviytymään ja toisaalta luomaan mahdollisimman nautinnollista elämää. Selviytymiskamppailu on moniulotteista. Toisaalta pyritään säilyttämään se mikä "villistä" luonnosta ja kulttuureista on säilytettävissä kommunikaation ja suoran toiminnan menetelmin, toisaalta pyritään uudelleenvilliytymään murtamalla roolihaarniska ja opettelemalla selviytymistaitoja. Suoran toiminnan projekteja ovat olleet muun muassa metsien tuhoamisen tai geeniteknologian vastustaminen, villieläinten vapauttaminen sekä alkuperäiskulttuurien selviytymistäisteluiden tukeminen. Anarkoprimitivisiin ajatuksiin voi tutustua muun muassa lehtien Green Anarchy, Green Anarchist tai Anarchy: A Journal of Desire Armed tai nettisivujen kuten greenanarchy.info tai primitivism.com kautta. Kirjoja, pamfletteja ja lehtiä voi tilata vaikkapa Muutosvoimalta (www.muutosvoimta.net) tai Re-pressediltä (repressed.org.uk). Näitä seuraamalla voi löytää myös sivilisaatiokriittisten ekoanarkistien tapaamiseen.

Anarkoprimitivistinen unelma on maailma, jossa ihmiset ovat vapaita niin ulkoisista sortajistaan kuin sisäisistä diktaattoreistaan. Meidän on vaikea edes kuvitella tuollaista maailmaa, koska olemme niin perin pohjin sivilisaation kesyttämiä. Toisaalta meistä jokaisen sisällä kytee vielä villieläin. Kun olemme maistaneet estototonta hetkessä elämistä voimme päättää mikä on sopiva tasapaino spontaaniuden ja suunnitelmallisuuden välillä. Ehkä erään Slug & Lettuce -lehden toimittajan haastatteleman alkuperäisasukkaan vastaus kysymykseen "mitä teette kaikella vapaa-ajallanne?" antaa jonkinlaista osviittaa: "Lepäilemme, juttelemme naapureiden kanssa, opetamme lapsiamme... ja rakastelemme paljon."

Vaikeita kysymyksiä

Vaikka valtaosa maailman ihmisistä ymmärtäisikin sivilisaation katastrofin ja pysäyttäisi kuolemankoneen, jäisi jäljelle muutamia ongelmia. Planeetallamme ei riitä ruokaa kuudelle miljardille keräilijä-metsästäjälle. Tarvitaan siis jonkinlainen väliaikainen kompromissi. Tähän voisi olla vastauksena alhaisen teknologian ekokyläelämä ja permakulttuurityylinen metsäpuutarhurointi sekä asteittainen populaation vähentäminen keinoin jotka eivät rajoita vapautta. Meidän on myös vieroitettava itsemme tuhoisasta teknologiasta, vaikka se saisi tuhon lisäksi hyvääkin aikaan. Esimerkiksi sairaalat ovat tällaisia dilemmoja: ne saavat kiistatta aikaan hyvää ja ne vaativat kiistatta toimiakseen tuhoisan koneiston. Ehkä niitä ei tarvitse ensimmäisenä purkaa, mutta jonain päivänä niiden kohtaloa täytyy uudelleenarvioida, mikäli tuo päivä joskus koittaa. Tätä ennen täytyy kuitenkin antaa ihmisille shokkihoitoa, läimäyksiä kasvoille: "mikäli emme tee radikaalia muutosta, on vastassa ihmiskunnan sukupuutto". Tässä tilanteessa ei ole varaa dogmaattiseen filosofointiin. Meidän on luultavasti pakko käyttää teknologiaa ja tiedettä sivilisaatiota itseään vastaan, ainakin kommunikaatiovälineinä, samalla tietenkin tiedostaen niiden tuhoisuus, ja kehittäen vaihtoehtoisia kommunikaatiomuotoja kuten suullista tiedonvälitystä. Sen sijaan epärealistisiin teknoutopioihin tai "vallankumouksellisten etujoukkojen" vallankumouksen nimissä ajamiin vallanvaihtoihin meillä ei ole enää varaa, kuten ei myöskään ole varaa hakata päätämme enää yhtään pidempään puoluepolitiikan ja lobbauksen kiviseiniin. On pohdittava keinoja kuinka selvitä henkisesti nykytilanteen rasittavuudesta ja sivilisaation satojen sukupolvien aikana luomista traumaista "ei pidä kuitenkaan pohtia liikaa" tilanne vaatii myös nopeaa laajamittaista hajautettua suoraa toimintaa niin elämäntavan muutoksen kuin kuolemankoneiston pysäyttämisenkin tiimoilta.